

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudců Mgr. Ondřeje Hrabce a Mgr. Kateřiny Kozákové ve věci

žalobkyně: **České dráhy, a. s.**, IČO: 70994226
se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1 – Nové Město

proti

žalovaným: 1) **Národní památkový ústav**
se sídlem Valdštejnské náměstí 162/3, Praha 1 – Malá Strana
zastoupený JUDr. Petrem Wünschem, advokátem
se sídlem Italská 753/27, Praha 2 – Vinohrady

2) **Ministerstvo kultury**
se sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1 – Malá Strana

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaných spočívajícím v evidování nástupišť a kolejí mezi těmito nástupišti na pozemcích parc. č. 4372/1 a 4372/12 v k. ú. Vinohrady a drobných staveb na pozemcích parc. č. 4372/33 a 4372/34 v k. ú. Vinohrady v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky,

takto:

- I. Žaloba vůči Národnímu památkovému ústavu **se** v celém rozsahu **odmítá**.
- II. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem Ministerstva kultury spočívajícím v evidování staveb (nástupišť 1 – 4 a kolejí mezi těmito nástupišti) na pozemku parc. č. 4372/12 v k. ú. Vinohrady a staveb (nástupišť 1 – 4 a kolejí mezi těmito nástupišti) na části pozemku parc. č. 4372/1 v k. ú. Vinohrady (část tohoto pozemku

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

severovýchodně a jihozápadně od pozemku parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady) v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky **se zamítá**.

- III. Zásah Ministerstva kultury spočívající v evidování nástupišť na části pozemku parc. č. 4372/1 v k. ú. Vinohrady (část pozemku východně od pozemku parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady) a drobných staveb na pozemcích parc. č. 4372/33 a 4372/34 v k. ú. Vinohrady v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky do 14. 5. 2025 **byl nezákonný**.
- IV. Zásah Ministerstva kultury spočívající v evidování kolejišť na části pozemku parc. č. 4372/1 v k. ú. Vinohrady (část pozemku východně od pozemku parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady) v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky do 14. 5. 2025 **se zamítá**.
- V. Žalobkyně a žalovaní **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu a procesní vývoj

1. Žalobkyně podala dne 11. 4. 2024 u Obvodního soudu pro Prahu 2 žalobu na ochranu před neoprávněným zásahem do vlastnického práva, kterou se domáhala ochrany před evidováním pozemků parc. č. 4354/5, 4372/1, 4372/12, 4372/33 a 4372/34 v k. ú. Vinohrady v evidenci kulturních památek (Ústředním seznamu kulturních památek České republiky, tzv. památkový katalog) a rovněž uložení povinnosti žalovanému 1) (dále „Národní památkový ústav“), aby se zdržel podávání návrhu na zápis poznámky u předmětných pozemků do katastru nemovitostí označující dané pozemky za nemovitou kulturní památku. Usnesením ze dne 9. 5. 2024, č. j. 45 C 68/2024-10, postoupil Obvodní soud pro Prahu 2 dle § 104b odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), danou žalobu Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) jakožto věcně a místně příslušnému soudu. Obvodní soud pro Prahu 2 vyhodnotil danou žalobu jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu dle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).
2. Vzhledem k tomu, že žalobní petit byl formulován jako soukromoprávní, městský soud žalobkyni usnesením ze dne 28. 6. 2024, č. j. 5 A 59/2024-16, dle § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzval, aby upravila toto žalobní žádání tak, aby petit odpovídal žalobě na ochranu jejích veřejných subjektivních práv, tedy aby odpovídal žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu dle § 82 a násl. s. ř. s.
3. Žalobkyně v podání ze dne 10. 7. 2024 uvedla, že vyznačení způsoby ochrany pozemků jako nemovitá kulturní památka spatřuje především v absenci zákonného podkladů pro jeho provedení a navrhla následující změnu žalobního petitu:
 - I. Určuje se, že zásah žalovaných spočívající v evidenci pozemků parc. č. 4354/5, 4372/1, 4372/12, 4372/33 a 4372/34 v k. ú. Vinohrady a staveb na nich (s výjimkou historické ocelové haly nad kolejištěm umístěné na pozemku parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady) v tzv. památkovém katalogu (veřejně přístupném na internetové adrese <https://pamatkovykatalog.cz/>) jakožto nemovitých kulturních památek, byl nezákonný.
 - II. Určuje se, že zásah Národního památkového ústavu spočívající v podání návrhu na zápis poznámky u pozemků parc. č. 4354/5, 4372/1, 4372/12, 4372/33 a 4372/34 v k. ú. Vinohrady do katastru nemovitostí označujících tyto pozemky za nemovitou kulturní

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

památku, a to s výjimkou zápisu historické ocelové haly nad kolejištěm umístěné na pozemku parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady, byl nezákonný.

4. Městský soud následně usnesením ze dne 22. 7. 2024, č. j. 5 A 59/2024-36, změnu petitu dle § 95 odst. 1 o. s. ř. a § 64 s. ř. s. připustil. Usnesením ze dne 4. 9. 2024, č. j. 5 A 59/2024-74, soud vyloučil k samostatnému projednání jednotlivé zásahy.
5. Žalobu proti zásahu označenému výše bodem II usnesením ze dne 15. 10. 2024, č. j. 5 A 87/2024-47, soud odmítl pro opožděnost. Nejvyšší správní soud následně podanou kasační stížnost rozsudkem ze dne 10. 4. 2025, č. j. 3 As 236/2024-58, zamítl, jelikož seznal, že Národní památkový ústav není správním orgánem, ale toliko příspěvkovou organizací žalovaného 2) (dále „Ministerstvo kultury“), a Ministerstvo kultury nebylo dle žalobního tvrzení původcem zásahu, proto městský soud správně odmítl podanou žalobu.
6. V nyní posuzované věci tak bylo vedeno řízení o zásahu spočívajícím v tom, že žalovaní vedli dané pozemky a stavby na nich (s výjimkou historické ocelové haly nad kolejištěm umístěné na pozemku parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady) v památkovém katalogu.
7. Městský soud v průběhu řízení toto přerušil usnesením ze dne 17. 9. 2024, č. j. 5 A 59/2024-76, jelikož seznal, že výsledek řízení vedeného u Ministerstva kultury pod sp. zn. MK-S 8181/2024 OPP může mít vliv na rozhodování soudu o právě posuzované věci. Dané řízení bylo vedeno o žádosti žalobkyně o určení právního vztahu dle § 142 č. 500/2004 Sb., správního řádu, jehož výsledkem by mělo být deklaratorní rozhodnutí o tom, zda předmětné pozemky jsou či nejsou památkově chráněné. K výzvě soudu účastníci řízení soud informovali, že dané řízení bylo ukončeno. Soud proto usnesením ze dne 2. 7. 2025, č. j. 5 A 59/2024-107, vyslovil, že se v řízení pokračuje a nařídil ústní jednání na den 23. 7. 2025.

II. Obsah žaloby, vyjádření žalovaných a další podání

8. Žalobkyně v podané žalobě adresované Obvodnímu soudu pro Prahu 2 zejména namítala, že se dané pozemky nacházejí v areálu železniční stanice Praha hlavní nádraží a jde o pozemky, na nichž se nachází kolejiště a další součásti dráhy. Pozemky se nacházejí v pražské památkové rezervaci a navazují na tzv. Fantovu budovu, která je považována za kulturní památku. Počínaje nabytím účinnosti zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, je památkově chráněná jakožto samostatná kulturní památka pouze Fantova budova. Kulturní památkou tak nebyly uvedené pozemky a stavby na nich. Žalovaní v období po 28. 5. 2019 změnili zápis nádraží v tzv. památkovém katalogu tak, že byla zapsána památková ochrana i k pozemkům a některým stavbám na nich. Tyto jiné pozemky však nejsou součástí Fantovy budovy. V podání ze dne 10. 7. 2024 žalobkyně uvedla, že nezákonnost vyznačení způsobu ochrany pozemků jako nemovitá kulturní památka spatřuje především v absenci zákonného podkladů pro jeho provedení a navrhla petit, kterým by soud určil, že zásah žalovaných byl nezákonný.
9. Ministerstvo kultury považovalo žalobu žalobkyně za předčasnou, jelikož žalobkyně podala dne 10. 4. 2024 žádost o určení právního vztahu ve smyslu § 142 správního řádu a nevyčkala na rozhodnutí o této žádosti. Posouzení této žádosti je pro právě posuzované řízení o žalobě klíčové. Jelikož se žalobkyně v podané žalobě a podané žádosti domáhá stejné věci, shledává Ministerstvo kultury v tomto postupu překážku litispendence. Dle Ministerstva kultury je podaná žaloba rovněž opožděná, jelikož žalobkyně zmeškala dvouměsíční subjektivní lhůtu k podání žaloby. Dopisem Národního památkového ústavu ze dne 30. 11. 2023, č. j. NPÚ-310/104744/2023, doručeným 6. 12. 2023, se totiž žalobkyně dozvěděla o rozsahu kulturní památky nádraží, a to včetně předmětných pozemků s uvedením jejich památkové ochrany. Vzhledem k probíhajícímu řízení o žádosti dle § 142 správního řádu se dále Ministerstvo

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

kultury odmítlo vyjádřit k podané žalobě věcně, neboť by tím předjímalo výsledek řízení o žádosti.

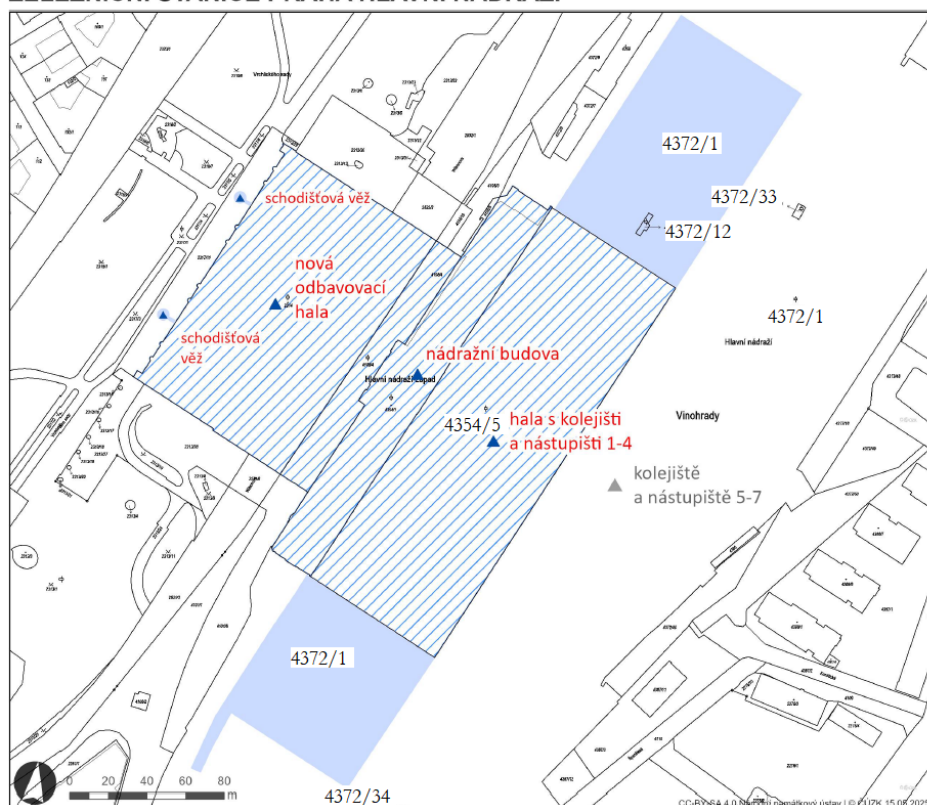
10. Národní památkový ústav ve vyjádření k žalobě zejména zdůraznil, že není správním orgánem, neboť nevykonává žádnou působnost v oblasti veřejné správy. Prohlášení věci či stavby za kulturní památku spadá podle § 3 zákona o státní památkové péči do působnosti Ministerstva kultury. Zákon o státní památkové péči nestanoví Národnímu památkovému ústavu jako odborné organizaci státní památkové péče v řízení o prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku žádné povinnosti. Národní památkový ústav je rovněž názoru, že žalobkyně podala žalobu opožděně, když se o zásahu dozvěděla doručením jeho přípisu ze dne 8. 1. 2024, a zároveň žalobu formulovala jako určovací, tedy, že zásah byl již dovršen. Žalobkyně však i disponuje informací o rozsahu památkové ochrany a její evidenci dlouhodobě (od 22. 9. 2009) a v minulosti proti tomuto ničeho nenamítala. Národní památkový ústav namítá, že nezákonný zásah nemůže být z povahy věci zásahem trvajícím a zásahem již skončeným. Byl-li by nezákonný zásah trvajícím, je žaloba žalobkyně nepřijatelná, jelikož žalobkyně nevyčerpala prostředky právní prostředky nápravy (žádost o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku dle § 8 zákona o státní památkové péči). Dle Národního památkového ústavu není zápis předmětných věcí do památkového katalogu výrazným omezením vlastnického práva. Všechny předmětné pozemky se totiž nacházejí v k. ú. Vinohrady, které je památkovou zónou. Zároveň se pozemky nacházejí v pásmu památkové rezervace a částečně se nacházejí na území s archeologickými nálezy kategorie I. a II. Již tyto skutečnosti zakládají zvýšenou ochranu předmětných pozemků a staveb. Evidenční záznamy v památkovém katalogu tak samy o sobě do sféry žalobkyně nikterak nemohou zasahovat. Dle Národního památkového ústavu není a nemůže být kulturní památka typu „Železniční stanice Praha hlavní nádraží“ statickým jevem, který by byl v průběhu času prostý jakýchkoliv změn. Národní památkový ústav provádí veškeré změny údajů zapsaných v památkovém katalogu v souladu se zákonem a na podkladě listin a pokynů od Ministerstva kultury jako výkonného orgánu státní památkové péče.
11. Žalobkyně v replice k vyjádření žalovaných nesouhlasila s názorem žalovaných, že podaná žaloba je předčasná či nepřijatelná, jelikož řízení o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku záleží na správním uvážení Ministerstva kultury, a proto se tak nejedná o jiný právní prostředek ve smyslu § 85 s. ř. s. Ministerstvo kultury by vždy mohlo zahájit nové řízení dle § 8 zákona o státní památkové péči. Ke zmeškání subjektivní lhůty žalobkyně uvedla, že Národní památkový ústav ve svých přípisech uvedl, že minimálně do roku 2019 nebyly předmětné pozemky památkovou ochranou dotčeny. Přípis ze dne 30. 11. 2023 se týkal tzv. nové odbavovací haly. Pozemků se však samotný přípis netýkal. Subjektivní a objektivní lhůta k podání žaloby mohla dle žalobkyně započít běžet až v lednu roku 2024.

III. Ústní jednání

12. Na ústním jednání dne 23. 7. 2025 městský soud k důkazu provedl aktuální výpis (zpracovaný dne 15. 5. 2025) z památkového katalogu ke kulturní památce „Železniční stanice Praha hlavní nádraží“ zaevidované pod č. 41070/1-1864. Z k důkazu provedené mapy plyne, že ke dni ústního jednání je dle památkového katalogu památkově chráněný pozemek parc. č. 4354/5 spolu s halou s kolejišti a nástupišti 1 – 4, a dále stavby, jež jsou na pozemku parc. č. 4372/12 a na části pozemku parc. č. 4372/1 (část tohoto pozemku severovýchodně a jihozápadně od parc. č. 4354/5) avšak bez tohoto pozemku. Památkově chráněné pak nejsou pozemky parc. č. 4372/33 a 4372/34 ani stavby na nich. Viz následující obrázek (soud zvýraznil předmětná parc. č.):

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

ŽELEZNIČNÍ STANICE PRAHA HLAVNÍ NÁDRAŽÍ

KULTURNÍ PAMÁTKA

Rejstříkové číslo KP v ÚSKP:

41070/1-1864

Okres: Praha

ORP: Praha

Obec: Praha

Katastrální území: Nové Město

Vinohrady

Prostorové vymezení

- ▲ objekt KP
- ▲ část objektu KP
- ▲ objekt není KP
- ▨ pozemek KP
- KP na pozemku (pozemek není KP)

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

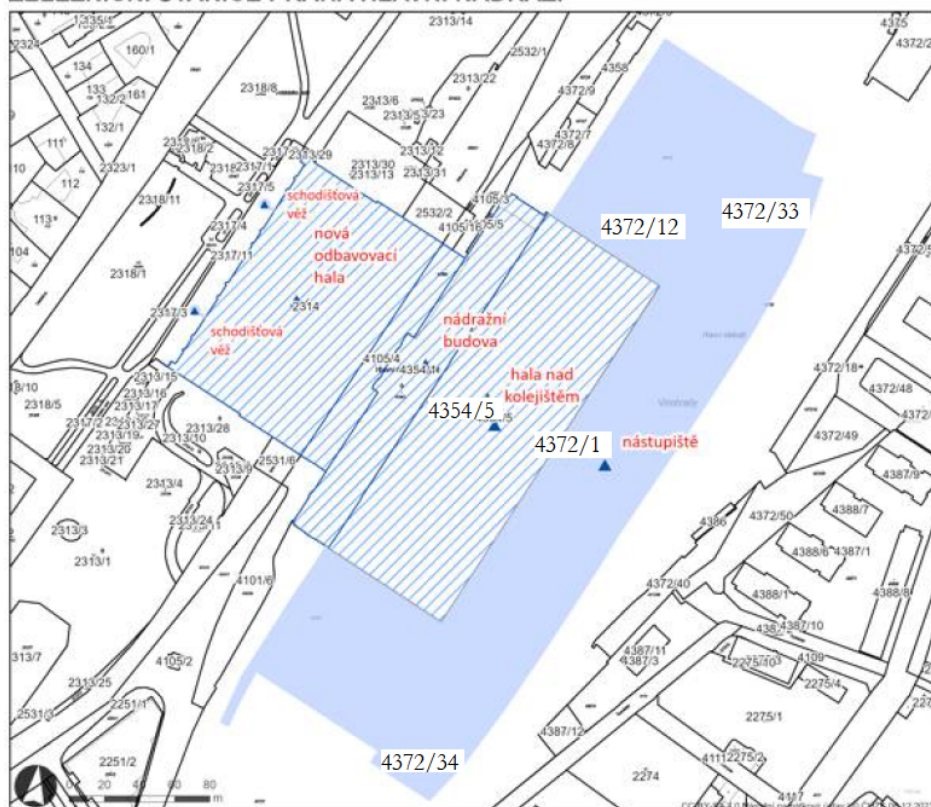
Zpracoval: Mgr. Vratislav Nový

Kontroloval: Bc. Jan Baláček

Datum: 15.05.2025

13. Soud dále k důkazu provedl předchozí výpis ze dne 26. 7. 2024 ke stejné kulturní památce (výpis zpracovaný dne 30. 11. 2023), ze kterého plyne, že v minulosti bylo jako kulturní památka chráněno i nástupiště na části pozemku 4372/1 východně od pozemku parc. č. 4354/5, a rovněž drobné stavby na pozemcích parc. č. 4372/33 a 4372/34. Viz následující obrázek:

ŽELEZNIČNÍ STANICE PRAHA HLAVNÍ NÁDRAŽÍ

KULTURNÍ PAMÁTKA

Rejstříkové číslo KP v ÚSKP:

41070/1-1864

Okres: Praha

ORP: Praha

Obec: Praha

Katastrální území: Nové Město

Vinohrady

Prostorové vymezení

- ▲ objekt KP
- ▲ část objektu KP
- ▨ pozemek KP
- KP na pozemku (pozemek není KP)

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

Zpracoval: Mgr. Vratislav Nový

Kontroloval: Ing. arch. Ladislav Bartoň

Datum: 30.11.2023

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

14. Městský soud dále žalobkyni poučil o svém předběžném názoru na věc. Dle městského soudu v případě nemovitých věcí, jež jsou stále vedeny jako památkově chráněné v památkovém katalogu, se může z povahy věci jednat toliko o trvalý zásah. Zasahuje-li evidování nemovitostí v památkovém katalogu do práv žalobkyně, zasahuje evidování do práv žalobkyně kontinuálně nepřetržitě po celou dobu jejich evidence. V případě nemovitostí, jež již nejsou vedeny v památkovém katalogu se dle městského soudu může jednat toliko o zásah již ukončený. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2023, č. j. 10 As 47/2023-80, bod [30] a tam citovaná judikatura) přitom „podle § 82 s. ř. s. se žalobce může ve správním soudnictví domáhat jak ochrany proti zásahu, který v době podání žaloby trvá, tak i určení, že v době podání žaloby již ukončený zásah byl nezákonný. Žalobce přitom nemá na výběr, kterou z variant zásahové žaloby využije [...] Pokud zásah skončí teprve v průběhu řízení před správním soudem, žalobce může na změnu skutkového stavu reagovat a žalobu změnit“. Jestliže zásah trvá (trvají jeho důsledky či hrozí jeho opakování) je na místě navrhnout soudu vydání výroku na plnění (zakazujícího či příkazujícího). Pokud byl zásah před podáním žaloby ukončen, může se žalobce domáhat určení, že zásah byl nezákonný (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2014, č. j. 1 Afs 60/2014-48).
15. V závislosti na uvedeném poučení žalobkyně na ústním jednání navrhla změnu žaloby. Formulaci navržené změny soud po krátkém přerušení ústního jednání písemně předal účastníkům řízení, aby bylo stranám zřejmé, jaký bude dále předmět řízení. Městský soud následně podle § 95 o. s. ř. užitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s., připustil navrženou změnu žaloby. Ve věci se tak nově žalobkyně domáhá následujících výroků:
- I. Žalovaným se zakazuje evidovat stavby (nástupiště 1 – 4 a kolejiště mezi těmito nástupišti) na pozemku parc. č. 4372/12 v k. ú. Vinohrady a stavby (nástupiště 1 – 4 a kolejiště mezi těmito nástupišti) na části pozemku parc. č. 4372/1 v k. ú. Vinohrady (část tohoto pozemku severovýchodně a jihozápadně od parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady) v tzv. památkovém katalogu (veřejně přístupném na internetové adrese <https://pamatkovykatalog.cz/>) jakožto nemovité kulturní památky.
- II. Zásah žalovaných spočívající v evidování staveb (nástupiště 5 – 7 a kolejiště mezi těmito nástupišti) na části pozemku 4372/1 v k. ú. Vinohrady (část pozemku východně od pozemku parc. č. 4354/5 v k. ú. Vinohrady) a drobných staveb na pozemcích parc. č. 4372/33 a 4372/34 v k. ú. Vinohrady v tzv. památkovém katalogu (veřejně přístupném na internetové adrese <https://pamatkovykatalog.cz/>) jakožto nemovité kulturní památky, byl nezákonný.
16. Městský soud následně k důkazu provedl rozhodnutí Ministerstva kultury ze dne 23. 8. 2024, č. j. MK 65547/2024 OPP, kterým Ministerstvo kultury určilo, že „pozemek parc. č. 4354/5, k. ú. Vinohrady, spolu s ostrovními nástupišti, která jsou na něm umístěna a přesahují na pozemky parc. č. 4372/1 a 4372/12, k. ú. Vinohrady, dále s kolejišti mezi nástupišti a s odjezdovou halou, která je kryje, jsou součástí kulturní památky - souboru „Železniční stanice Praha hlavní nádraží“, evidované v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 41070/1-1864.“ A dále určilo, že pozemky parc. č. 4372/1, 4372/12 a 4372/33, 4372/34 v k. ú. Vinohrady nejsou součástí dané kulturní památky. V tomto rozhodnutí bylo mimo jiné uvedeno, že „v tomto případě tedy byly pozemky parc. č. 4372/33 a 4372/34, k. ú. Vinohrady, označeny mylně, neboť utilitární drobné drážní stavby na nich kulturní památkou nejsou. Pozemky parc. č. 4372/1 a 4372/12, k. ú. Vinohrady, však byly v Památkovém katalogu i v katastru nemovitostí označeny pouze proto, že na ně přesahují ostrovní nástupiště 1-4 a kolejiště v rozsahu mezi těmito nástupišti, která jsou součástí kulturní památky „Železniční stanice Praha hlavní nádraží“. Ostrovní nástupiště č. 6 a 7 byla vybudována později, až v době současné právní

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

úpravy, nejsou tedy součástí předmětné kulturní památky. Nástupiště č. 5 sice v době zápisu již stálo, avšak nebylo „kryto dvěma dole otevřenými halami“, jak uvádí popis na evidenčním listě ve státním seznamu, ani nebylo zakresleno ve sbírce příloh státního seznamu.“ K tomuto důkaznímu prostředku žalobkyně na ústním jednání uvedla, že stejně jako nástupiště 5 – 7 a kolejiště mezi těmito nástupišti, i nástupiště 1 – 4 a kolejiště mezi těmito nástupišti, byla v současné podobě vybudována později (až v době současné právní úpravy), jelikož součástí těchto staveb nebyly historicky eskalátory ani výtahy. Soud rovněž k důkazu provedl rozhodnutí ministra kultury ze dne 22. 4. 2025, č. j. MK 11277/2025 OLP, kterým ministr kultury zamítl rozklad žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Ministerstva kultury ze dne 23. 8. 2024. Soud posledně k důkazu provedl přípis Národního památkového ústavu ze dne 30. 11. 2023, č. j. NPU-310/104744/2023 (založen na č. l. 55 soudního spisu), ve kterém bylo uvedeno, že Národní památkový ústav postupuje na základě pokynu Ministerstva kultury ze dne 29. 11. 2023.

17. Soud dále neprovedl všechny další důkazy, jež navrhovali účastníci řízení, jelikož to nepovažoval za důležité pro rozhodnutí věci. Většina navrhovaných důkazů účastníků řízení se týkala otázky opožděnosti podané žaloby. Z provedeného dokazování nicméně plyne, že do 14. 5. 2025 byly předmětné pozemky a stavby evidované v památkovém katalogu. Minimálně do této doby se tak jednalo vůči všem předmětným nemovitým věcem o zásah trvajících, u které nepočíná běžet objektivní ani subjektivní lhůta k podání žaloby [viz nálezný Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18 (N 94/89 SbNU 387)]. Soud rovněž k důkazu neprovedl přípis (pokyn) Ministerstva kultury ze dne 29. 11. 2023 (zmíněný v poslední větě bodu [16] tohoto rozsudku). Tímto důkazním prostředkem při porovnání s na ústním jednání provedeným přípisem ze dne 30. 11. 2023 chtělo Ministerstvo kultury zkoumat, do jaké míry Národní památkový ústav splnil pokyn Ministerstva kultury. Ministerstvo kultury tímto chtělo podpořit svůj argument, že není odpovědné za jednání Národního památkového ústavu. Soud tento důkazní prostředek neprovedl, jelikož je názoru, že za jednání Národního památkového ústavu je odpovědné Ministerstvo kultury (viz podkapitola III. 1 tohoto rozsudku).
18. Žalobkyně navrhla vyhovění její žalobě. Národní památkový ústav navrhl odmítnutí žaloby v rozsahu, kterým směřuje proti Národnímu památkovému ústavu s ohledem na to, že není správním orgánem, jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 4. 2025, č. j. 3 As 236/2024-58. Ministerstvo kultury zopakovalo svoji již vznesenou argumentaci a navrhlo, aby soud žalobu odmítl, jelikož žalobkyně nevyčerpala prostředky ochrany a zároveň je dána překážka litispendence.

III. Posouzení žaloby

19. Městský soud v souladu s § 82 a násl. s. ř. s. přezkoumal popsany skutkový děj a dospěl k závěru, že žaloba je částečně nepřijatelná, částečně nedůvodná a částečně důvodná.

III. 1 Postavení Národního památkového ústavu

20. Městský soud nejprve posuzoval, zda Národní památkový ústav je správním orgánem ve smyslu § 4 s. ř. s. Touto otázkou se zabýval Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku ze dne 10. 4. 2025, č. j. 3 As 236/2024-58, ve kterém kasační soud přezkoumal usnesení městského soudu o odmítnutí žaloby žalobkyně spočívající v zásahu, kterým Národní památkový ústav podal návrh na zápis předmětných pozemků do katastru nemovitostí označujících tyto pozemky za nemovitou kulturní památku. Nejvyšší správní soud v daném rozsudku uvedl, že „co se týče žalovaného 1), jenž je původcem tvrzeného zásahu, toho (jak sám správně upozornil ve svém vyjádření ke kasační stížnosti) vskutku nelze považovat za správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 s. ř. s., neboť ve věcech památkové péče a prohlášení za kulturní Shodu s prvopisem provedla: S. K.

památku vystupuje v tomto postavení žalovaný 2), případně další orgány státní správy vymezené zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (srov. § 25 tohoto zákona). Podle tohoto zákona žalovaný 1) není nadán vrchnostenskou pravomocí, je jen odbornou organizací státní památkové péče pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů a ideově metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče (§ 32 odst. 1 téhož zákona). [...] Za výše uvedených okolností nebylo nutné, aby se městský soud zabýval povahou tvrzeného zásahu a zkoumal okamžik, od kterého počíná běžet lhůta pro podání žaloby. Městský soud měl v tomto případě žalobu odmítnout pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.“

21. Městský soud souhlasí s právním posouzením učiněným Nejvyšší správním soudem v tomto rozsudku, přestože v judikatuře lze nalézt i opačný názor (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014, č. j. 10 As 72/2014-43, bod [15]). Přestože tak fakticky památkový katalog vede Národní památkový ústav [§ 32 odst. 2 písm. d) zákona o státní památkové péči], je za jeho jednání odpovědné Ministerstvo kultury jako nadřízený Národního památkového ústavu (§ 25 odst. 2 zákona o státní památkové péči).
22. Z uvedeného důvodu soud žalobu směřující proti zásahu Národního památkového ústavu výrokem I tohoto rozsudku odmítl dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro neodstranitelnou podmínku řízení.

III. 2 Přípustnost podané žaloby

23. Městský soud se dále zabýval přípustností podané žaloby, tedy zda tvrzený zásah může vůbec z povahy věci být nezákonným zásahem, a otázkou, zda žalobkyně vyčerpala prostředky ochrany.
24. Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval, že za zásah se běžně považují i záznamy a údaje vedené v určité veřejnoprávní evidenci (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2023, č. j. 1 Ads 91/2023-64, ze dne 19. 2. 2015, č. j. 1 As 151/2014-23). V rozsudku ze dne 26. 5. 2023, č. j. 3 As 325/2022-75, kasační soud shrnul, že „nesprávnost údajů ve veřejnoprávní evidenci a jejich vedení mohou samy o sobě představovat nezákonný zásah, bez ohledu na jakékoliv (ne)navazující řízení z těchto údajů vycházející.“
25. Památkový katalog je zajisté veřejnoprávní evidencí, do které se zapisují kulturní památky (§ 7 odst. 1 zákona o státní památkové péči). Dle citované judikatury tak záznam do této evidence může představovat zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.
26. Soud se rovněž zabýval otázkou, zda žalobkyně ve smyslu § 85 s. ř. s. vyčerpala prostředky nápravy. Žalovaní namítali, že tyto nevyčerpala, jelikož nevyčkala na rozhodnutí o určení právního vztahu ve smyslu § 142 správního řádu a na rozhodnutí o žádosti o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku dle § 8 zákona o státní památkové péči.
27. Rozhodnutím o určení právního vztahu dle § 142 správního řádu je určeno, zda určitá věc je kulturní památkou či nikoliv. Takové rozhodnutí bude zpravidla následně podkladem pro zápis či výmaz věci z památkového katalogu. Je nicméně představitelné, že do památkového katalogu bude věc zapsána i bez takového rozhodnutí jednostranným jednáním Národního památkového úřadu nebo naopak přestože bude rozhodnuto dle § 142 správního řádu, že věc, jež je zapsaná v památkovém katalogu, není kulturní památkou, nebude tato věc z památkového katalogu vymazána. Dle městského soudu tak nelze řízení o určení právního vztahu dle § 142 správního řádu považovat za prostředek nápravy, který je nutné vyčerpat před podáním záporní zásahové žaloby.

28. Obdobně je soud názoru, že ani žádost o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku dle § 8 zákona o státní památkové péči není možné považovat za prostředek nápravy. Ať už by v takovém řízení bylo rozhodnuto jakkoliv, případná změna se automaticky nemusí promítnout do památkového katalogu.
29. Dle názoru soudu tak neexistuje prostředek nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s., proto žalobkyně mohla podat žalobu a tato je přípustná.

III. 3 Věcné posouzení tvrzeného zásahu

30. Soud se konečně zabýval i věcným posouzením podané žaloby.
31. Soud opakuje, že předmět posuzovaného zásahu se v průběhu soudního řízení měnil. Soud tak rozhoduje o zásahu v podobě, kterou připustil na ústním jednání (bod [15] tohoto rozsudku).
32. Žalobkyně v podání ze dne 10. 7. 2024 namítala, že nezákonnost vyznačení způsobu ochrany pozemků spatřuje především v absenci zákonného podkladu pro jeho provedení. Soud předznamenává, že právě tímto posouzením se bude zabývat, tedy zda existuje (a existoval) zákonný podklad pro evidenci předmětných věcí v památkovém katalogu. Tímto posouzením se přitom již zabývalo Ministerstvo kultury v rozhodnutí ze dne 23. 8. 2024, č. j. MK 65547/2024 OPP, jež soud provedl na ústním jednání k důkazu. Soud nebude v nyní posuzovaném řízení o zásahové žalobě přezkoumávat správnost daného rozhodnutí. K tomu slouží žaloba proti rozhodnutí o rozkladu proti tomuto rozhodnutí. Soudu je přitom z úřední činnosti známo, že takovou žalobu proti rozhodnutí ministra kultury ze dne 22. 4. 2025, č. j. MK 11277/2025 OLP, žalobkyně podala. O této žalobě je vedeno řízení u městského soudu pod sp. zn. 9 A 70/2025. Přezkoumával-li by soud v nyní posuzované věci to, zda jsou dané věci kulturní památkou, fakticky by v řízení o ochraně před nezákonným zásahem přezkoumával to, co bude předmětem řízení o žalobě proti rozhodnutí. Takový postup není vzhledem k subsidiární povaze zásahové žaloby možný. V nyní posuzované věci se tak skutečně soud zaměří pouze na to, zda existuje (a existoval) zákonný podklad pro evidenci předmětných věcí v památkovém katalogu. Z tohoto důvodu soud věcně neposuzoval námitku žalobkyně, dle které nástupiště 1 – 4 a kolejiště mezi těmito nástupišti, byla v současné podobě vybudována později (až v době současné právní úpravy), jelikož součástí těchto staveb nebyly historicky eskalátory ani výtahy.
33. Jak již bylo uvedeno, v památkovém katalogu je ke dni vydání tohoto rozsudku jako památkově chráněné evidováno nástupiště 1 – 4 a kolejiště mezi těmito nástupišti, jež jsou na pozemku parc. č. 4372/12 a na části pozemku parc. č. 4372/1 (část tohoto pozemku severovýchodně a jihozápadně od pozemku parc. č. 4354/5). Tato evidenci odpovídá tomu, jak o rozsahu památkové ochrany rozhodlo Ministerstva kultury v rozhodnutí ze dne 23. 8. 2024 (srov. bod [16] tohoto rozsudku). Jako takový je aktuálně památkový katalog v souladu s právními předpisy, jelikož existuje zákonný podklad, na základě kterého jsou věci v památkovém katalogu evidovány. Zápůrčí žaloba je tak nedůvodná v rozsahu těchto staveb. Soud proto výrokem II tohoto rozsudku žalobu v tomto rozsahu zamítl.
34. Z rozhodnutí Ministerstva kultury ze dne 23. 8. 2024 dále i plyne (srov. bod [16] tohoto rozsudku), že za nemovitou kulturní památku nebylo možné považovat nástupiště 5 – 7 na části pozemku parc. č. 4372/1 (část pozemku východně od pozemku parc. č. 4354/5) a drobné stavby na pozemcích parc. č. 4372/33 a 4372/34. Z provedeného dokazování (bod [13] tohoto rozsudku) nicméně vyplynulo, že do 14. 5. 2025 (den předcházející změně zápisu v památkovém katalogu – bod [12] tohoto rozsudku) byly tyto nemovité věci v památkovém katalogu jako nemovité kulturní památky evidovány. Soud v tomto ohledu připomíná, že řízení o určení právního vztahu dle § 142 správního řádu o tom, zda je určitá věc nemovitou Shodu s prvopisem provedla: S. K.

kulturní památkou, která byla nemovitou kulturní památkou již za účinnosti zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, spočívá ve zjištění, zda tato věc byla zapsána ve státním seznamu kulturních památek dle zákona o kulturních památkách. Deklaruje-li správní orgán, že určitá věc není kulturní památkou, jelikož nebyla zapsána ve státním seznamu kulturních památek, jako se to stalo v nyní posuzované věci, je zjevné, že tato věc nebyla kulturní památkou od účinnosti zákona o státní památkové péči, tedy od 1. 1. 1988 (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2018, čj. 9 As 330/2016-192, č. 3712/2018 Sb. NSS). Dospělo-li Ministerstvo kultury v rozhodnutí ze dne 23. 8. 2024 k závěru, že nástupiště 5 – 7 na pozemku parc. č. 4372/1 a drobné stavby na pozemcích parc. č. 4372/33 a 4372/34 nejsou nemovitými kulturními památkami, neměly být tyto věci v památkovém katalogu evidovány. V tomto rozsahu je tak žaloba důvodná. Výrokem III proto soud deklaroval, že evidování těchto věcí v památkovém katalogu bylo nezákonné.

35. Z provedeného dokazování vyplynulo, že v památkovém katalogu jako památkově chráněná nebyla do 14. 5. 2025 evidována kolejiště mezi nástupišti 5 – 7 na části pozemku parc. č. 4372/1 (část pozemku východně od pozemku parc. č. 4354/5). V na ústním jednání k důkazu provedené mapě je totiž zaznačeno, že památkově chráněná jsou pouze nástupiště a nikoliv již i kolejiště. Jelikož v památkovém katalogu tak tato kolejiště mezi nástupišti 5 – 7 nebyla evidována, soud výrokem IV žalobu v tomto rozsahu zamítl.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

36. Z výše uvedených důvodů soud rozhodl tak, jak je ve výrokové části tohoto rozsudku uvedeno.
37. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle tohoto ustanovení platí, že měl-li účastník úspěch jen částečný, přizná mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů. Dle městského soudu lze úspěch ve věci ustanovit na zhruba poloviční, proto soud rozhodl, že žalobkyně ani Ministerstvo kultury nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů řízení.
38. Ve vztahu k žalobě směřující proti Národnímu památkovému úřadu byla žaloba odmítnuta. Dle § 60 odst. 3 s. ř. s. nemá v takovém případě žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
39. Městský soud doplňuje, že za žalobkyni na ústním jednání dne 23. 7. 2025 vystupoval zmocněný advokát. Na ústním jednání předložená plná moc je omezená pouze na toto ústní jednání, proto soud bude písemné vyhotovení rozsudku doručovat přímo žalobkyni.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 23. 7. 2025

JUDr. Ladislav Hejtmánek v.r.
předseda senátu